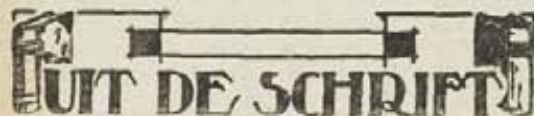

Ja, de misère van dat prijsgeven van de kategorieën, — de schrijver zit er helaas midden in. Martha's geloof, zoo meent hij, moet het zien-van-een-afstand tusschen dezen en den laatsten dag overwinnen! Ik meen, dat het geloof geen enkelen afstand, dien God gemaakt heeft, moet overwinnen. We kunnen over het gebed der „zielen onder het altaar“ denken zoo we willen; ik kom erop terug. Maar als het niet-meer-zien-van-afstand een geloofsdaad is, wel, dan is dit gebed een regelrechte ketterij. De vraag, of het gebed ook metterdaad zoo gezegd wordt „in den hemel“, komt dan op het tweede plan; op het eerste staat dan de vraag, of een schrijver, van den Geest Gods vervuld, zulke ketterij zal opnemen in zijn visioenen. „Als Jezus vlak bij is, mag Martha geen afstand zien“. Aldus schrijver. Ik antwoord: als Jezus vlak bij is, dan beginnen we juist recht alle dingen te zien zooals ze zijn. In zijn ijver, om aan de dooden het zien-van-afstand te ontnemen, gaat schrijver het nu ook al aan de levenden ontzeggen: waar komen we hier terecht? „Er is voor den dood geen plaats meer in het leven van hen, die aan Christus de plaats heeft ingeruimd door het geloof“, — aldus onze auteur. Als hij bedoelt, dat de dood overwonnen is, heeft hij natuurlijk gelijk. Maar de werkelijkheid van het sterven, en van het dood-zijn, mag natuurlijk niet voorbijgezien worden: slechts in de werkelijkheid kunnen we onzen God zien ingaan tot ons heil. Het voorbijzien van de werkelijkheid is het elimineren van den God, die toorn en verlost.

We moeten ophouden, problemen IN HET LEVEN TE ROEPEN zegt de schrijver. En hij krijgt mijn fiat. Maar hij moet ophouden, oplossingen van problemen uit het leven weg te werken. En als hij opmerkt, dat de anthropologische vraagstukken (d.w.z. de vraagstukken aangaande het wezen van den mensch, b.v. zijn bestaan in ziel en lichaam) „ten eenenmale niets, maar dan ook niets“ (!) hebben uit te staan met deze eschatologische zaken, dan vreezen we, dat hij meer barthiaansche en andere litteratuur verwerkt heeft dan gereformeerde. ALLE problemen hangen met elkander samen. Wie het anders ruikt, ruikt Gods werken uit elkaar. Slechts op den WERKELIJKE menschaalt de zegen en de vloek neer. Wie in het anthropologische vraagstuk mistast, die tast vast en zeker óók mis in zijn weergave van wat we lezen aangaande het aanzitten met Abraham aan de tafel van de brulof des lams. Wij verwerpen deze scherpe scheiding van onze problemen van ganscher harte, en vinden zulke opmerkingen nog veel erger dan de rest.

Waar blijft — zoo vragen we nu des te meer — de synode? Wie mag ginds wel preeken en wie niet? Is het niet een door en door slechte toestand „ginds“?

UIT DE SCHRIFT

DE PRIESTERKONING TIJGT AAN DEN ARBEID.

Op... den... eersten dag der week... kwam Jezus... en zeide tot hen: Vrede zij ulieden... Jezus dan zeide wederom tot hen: vrede zij ulieden. Gelijkwerwijs de Vader mij gezonden heeft, zend ik ook ulieden.

Joh. 20 : 19, 21.

Voor kinderen Abrahams is in het „burgerlijke“ leven geen woord zoozeer „koperen pasmunt“ als het woord-van-groetenis: „vrede“. Het is ongeveer hetzelfde als ons „goedendag“, en in draagwijde nog minder dan het duitse „Grüss Gott“, of het latere „heilhitler“. Een dagelijksch conversatie- en welkomstwoord, meer niet.

Maar voor die kinderen Abrahams, wier kindschap door het geloof bepaald is, wordt die koperen pasmunt tot het fijnste goud: niets kan zijn glans verdooven. Vooral niet, als het „Vrede zij ulieden“ komt van de lippen van Hem, wiens dag Abraham gezien heeft in het geloof, Hem, van wien de kerk belijdt, dat genade op zijn lippen is uitgestort.

„Vrede“, dat heeft Christus vaak gezegd, en laten zeggen. Als Hij zijn zeventig gezanten uitzendt, beveelt hij hen, vrede te spreken tot de stad, het huis, waar zij binnenkomen. Worden ze daar ontvangen, dan zal hun vrede die de zijne is, daar blijven. Zoo niet, dan zal hun vrede tot hen wederkeeren.

Daar is het vrede-spreken reeds een ambtelijk-messaans gebied van den vrede. Gij, Vredesvorst, gij kunt gebieden den vrede in 't huis en in ons hart.

Maar als op den eersten christelijken Zondag, den paasch-zondag, de sabbaths-Heer in de vergadering der kerk komt, en spreekt: vrede zij ulieden, dan treedt Hij op als Priester-Koning.

Als Priester treedt Hij op, doordat Hij den vrede Gods, dien Hij zelf bemiddeld heeft, doorgeeft aan zijn apostelen, en in hen aan Zijn kerk.

En als Koning treedt Hij op, omdat Hij met macht bekleed is, en gereed staat, de hand te leggen op den troon des Vaders, van waar Hij de wereld zal gaan regeeren en oordeelen.

En in dit zijn dubbel ambt vat Hij nu het werk ter hand der Messiaansche vredesbediening en zendt hen — die apostelen — in de wereld, om door en tot de „pax Christi“, den „vrede-van-Christus“, uit alle taal en natie en volk zijn kerk te vergaderen.

Christus verleent aan zijn groetenis dan ook dadelijk het karakter van zulk een ambtelijke daad. Het feit reeds, dat Hij na zijn binnenkomen in de vergadering niet maar één, doch twee keer zegt: vrede zij ulieden, breekt elke suggestie, als ware hier niet meer bedoeld, dan een „burgerlijke“ groet. Het is veel meer dan „goedendag“. Het woord „vrede“ immers kan beteekenen de vredesluiting, waarbij een koning zijn rijk ter overwinning voert, nadat de vijand is verslagen. Het kan ook beteekenen den toestand van vrede, zooals die toestand wordt beheerscht door het imperium van den overwinnenden vorst. In dit geval heeft het woord beide beteekenissen. De Christus heeft den grooten vijand verslagen, dat is den Satan. Daarom is zijn vrede de evangelische. Het is de vrede door zijn bloed, de vrede van Rom. 5 : 1. En als Hij dezen vrede op zijn apostelen legt, dan legt Hij hem op de Kerk. Want zijn apostelen spreekt Hij hier aan in hun apostolische kwaliteit, dat is als vertegenwoordigers der kerk. Maar bovendien brengt Hij de kerk door dit met Gods gezag bekleede woord van zegen in den toestand van de pax Christi. Hij spreekt geen vagen wensch uit, en in zijn woorden spreekt maar niet een onbestemd smachtend verlangen, waarvan het nog twijfelachtig is, of het wel in vervulling zal gaan. Integendeel, de Vrede-vorst spreekt hier met messiaansche gezag. Door zijn opstanding heeft Hij de kracht verkregen om ons op te wekken tot een nieuw leven, en heeft Hij den levendmakenden Geest verworven. Die Geest van God is nu de Geest van Christus, die Hem als gave is geschonken. Want overeenkomstig het eeuwig vree-verbond, dat tusschen Vader, Zoon en Heiligen Geest gesloten is van vóór de grondlegging der wereld, beschikt Christus nu over dien Geest, die nu alles uit het zijne te nemen heeft. De Zoon heeft zijnerzijds volbracht wat tot verwerving der zaligheid noodzakelijk was. En het verbond tusschen Vader, Zoon en Geest heeft het nu tevoren alzóó beschikt, dat daarna de Geest zou komen, om, in aansluiting aan het werk van den Zoon, het groote werk der toe-eigening van wat de Zoon verworven had te gaan beginnen. Dit zal die Geest nu moeten gaan doen, eerst in het breede menschen- en wereldleven, in wereldzending dus en kerkvergadering; en daarna óók in het hart van de menschen tot wie het Woord gaat komen. En door dit Woord, dat het gelaat des aardrijks gaat vernieuwen, zal de „pax Christi“ een toestand van vrede scheppen en een vredesvergadering bijeen roepen, totdat eindelijk het rijk van den ongestoorden, eeuwigen vrede aanbreekt.

Dus is het louter goud, wat deze Paaschgroet aan de kerk in handen geeft. Het is de benedictie van den Koning-Priester, den meerdere van Melchizedek. Hij grijpt daarin terug naar de wonderen van den jongsten Vrijdagavond en van den Zondagmorgen, die hem de grafdeur openwierp. En Hij grijpt óók vooruit, in het vaste geloof, dat de Geest van God zich houden zal aan de stipulaties van het eeuwig vrede-verbond. Het is een woord van groote kracht en het legt de hypostase van ons Paaschen en Pinkstervertrouwen. „Vrede op aarde“ hebben de engelen geconstateerd in den Kerstnacht; maar hun constateeren was nog geen scheppen. En andermaal: „vrede op aarde“, constateert de Priester-Koning op Paaschavond; maar zijn constateeren is meteen scheppen; — want Hij is krachtig bewezen de Zoon van God te zijn door zijn opstanding uit de dooden.

K. S.

KERKELUK LEVEN

INDRUKKEN VAN DE GENERALE SYNODE, I.

De bidstond.

Groningen, de stad van de eerste gewone Generale Synode na de vrijmaking — dit was een goede gedachte. Metropolen met „moederkerken“

1) Die van Enschedé was „voorloopig“.

of „voornamere“ kerken kennen wij niet: ze verdragen zich met geen enkele gereformeerde grondgedachte. Maar Kerken met een bijzondere mogelijkheid van „service“ kennen we natuurlijk wel. Dat verschrikkelijke kleppermanaswoord „service“ heeft maar één voordeel: het herinnert aan die en en aan be-die-nen. Welnu — die kerk, die de grootste is in aantal en in outillage-mogelijkheden kan het best die beide werkwoorden vervoege in den eersten persoon. En tot nu toe is Groningen onder de kerken, die tot Martha's nuttige functie in staat zijn, niet de minst geoutilleerde. Zij beschikt — en dat was al dadelijk een bijzonderheid voor den bidstond — over het mooiste orgel; misschien wel over de meeste vergaderzalen van een behoorlijk aantal kubleke meters (o, die commissievergaderingen!). En dan — Groningens kerk heeft voor de vrijmaking groote betekenis gehad; ze vindt er dan ook vele anderen om zich heen; ze zit niet als een groóte stadsspin in een dicht omme-landenweb, maar wel als de grootste spin in haar web te midden van een heirleger van andere spin-nen in haar webben. De beeldspraak is niet sterk, maar men zal uit dit beeld wel geen gif zuigen. Een gymnasiale leeraar zei ons op de natuurlike-historieles, dat de spin een zeer nuttig dier was.

Ik ben er zeker van, dat vele afgevaardigden en belangstellenden, die week in week uit nog moeten probeeren zich te gewennen aan kleinere gebouwtjes en lokaaltjes (waarin ze evenwel groeien!) iets in zich hebben voelen trillen toen ze daar in die stampvolle Noorderkerk dat orgel hoorden dreunen.

Nu, het was gelukkig niet alleen dat orgel, dat iets deed trillen. Het was ook, en vooral, de preek. Daar stond — op een behoorlijke verhooging — de kleinste van onze dominees, en sprak, en bad. Wie hem kent, weet hoe in zijn voordracht komma's en punten en geheugenstreepjes binnen het raam van de architectuur zijner toespraken naar hun logisch perikopale waarde behandeld worden. Niet naar hun formeel grammaticale. Van dezen man kan men leeren spreken. Als hij aan het woord is, kan zoo maar een woord, een paradox, een begrip-paar met dwingende suggestiviteit voor uw aandacht geplaatst worden en zich in uw geest vasthaken, tot ge op een of andere manier hebt erkend, dat het met de werkelijkheid te maken heeft, en dus met u zelf. Beheerscht in alles had ds Knoop de stille aandacht van begin tot eind.

Treffend was zijn tekstkeuze. Gal. 5 : 1, waar de apostel naar sprekers versie (als ik 't me goed herinner) zegt: voor de vrijheid heeft Christus u vrijgemaakt; staát dan, en laat u niet weder een juk van dienstbaarheid opleggen. Een „gevaarlijke“ tekst voor iemand, die de techniek van het met begrippenparen jongleeren als orator zou vermogen te beheerschen, en daarbij zich herinnert, dat het uur geslagen heeft voor de eerste gewone synode van de tot voor kort nog meestal als „vrijgemaakte“ kerken aangediende grootheid. „Gevaarlijk“, omdat het begrip „vrijgemaakt“, zóó als het in den tekst voor komt, onwillekeurig wordt beroofd van zijn den prediker dwingende heerschappij, ter wille van het begrip „vrijgemaakt“, zooals het optreedt in de beschrijving van de kerkelijke historie der laatste jaren.

Maar de leider van den bidstond heeft ook nu de gevaren gekend, en is vóór de verzoeking van den galant-homme in profeten-kostuum niet bezweken. Hij heeft óók met betrekking tot het begrip „vrijgemaakt“ den tekst ongerept laten staan, bereikte zijn doel niet met analogieën en parallelen tusschen de vrijmaking der Galatiërs en de onze, doch trok de heilshistorische lijn van eertijds eenvoudig door tot vandaag, en had daaraan genoeg. Zijn hoorders verging het óók zoo.

Hoe mooi was de keuze der psalmen: we denken b.v. aan den slotzang, ps 107 : 1 (let op den gekozen tekst, en speciaal op het tekst-verbond, en daarna den laatsten regel van ps 107 : 1). Van psalmen gesproken: treffend was ook na het welkomstwoord van ds D. v. Dijk de keus van ps 147 : 1. Tenslotte: ik zie nóg die gespannen gezichten toen na het gebed, na den slotzang, en vlak vóór den zegen de apostolische geloofsbelijdenis door ds Knoop werd gelezen.

Het was een „mooie“ avond, het was er één die hielp.

Opening der synode.

In opdracht van de kerk van Groningen verwelkomde ds D. van Dijk, haar oudste predikant, de synodeleden. Het gewicht van de opgedragen taak wist hij óók nu zóó te teekenen, dat het de gewetens toesprak. Parades houden in vrede-tijd, aldus spr., is gemakkelijker dan in de golving van den strijd de legers te hergroepeeren. In 1927, zoo herinnert ds v. Dijk, was er ook een synode in Groningen; toen had de deining van „Assen 1926“ reeds weer bijna haar einde gevonden; de kerken stonden alle achter haar; de „llntjes“ waren er óók nog. Thans is het weer synode in Groningen, maar duizenden hebben ons verlaten, de kerken van

hen die... minder... het nati... in veel... zegt ds... meerde... gehoorza... werd vro... eer dan... we dien... Want oo... de zonde... aftrokken... „naar ho... eigen kr... in ons... hoogm... onze kra... was eerst... Geest mo... ten in G... Er lig... belang o... Als men... synode v... Gods ker... Het moet... is mij tot

Moderam
Een vr... moderam... assessor;... Lindeboon

REFORM

Een Co... formeerde... deelen va... 7 Maart... voort,

begprok... thans de... openbaren... Heeren er... als leven... Vader geg... de aarde... besloot... ten met... werk voor... geduri... geestelijke... moet weg...

Het Cor... van een... heel de li... stateerd k... meederen... en heeft v... het voort... tot een vr... In deze w... wat vóór... rein in de... formeerde... landsche I... van het st... Theologie... zeer te d... actie waar... getuigenis... De leder... drongen d... deformatie... zich daart... met smart... Tegelijk zi... tot het vo... kende con... het georga... deze in 'e... zij niet uit... geen ande... dan die e... dagen, was... tenvolk in... isolement... Christelijke... heid het b... luidend: „... Woord God... lijk-reform... tegen onge... heerschapp... en onfeilbe... aan de b... kracht ligt... vreeze God... Hoe groo... der eenheid... dit mag al... absolute on